

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 601. Quales Jure civili solenitates requirat testamentum solenne scriptum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

ur ea ibide m condita non valeant, sed rescindi possint, si careant septem testibus aliisque solemnitatibus Jure Cæsareo requisitis teste Laym. *L. 1. ir. 4. c. 13. n. 1. & in c. Ecclesia. de constir. n. 15.* idque etiam ex ea ratione, quòd, cum Clerici sint cives & membra Reipublicæ, ubi degunt, æquum sit, ut in rebus naturâ suâ politicis le legibus sæcularibus locorum conforment. Pirth. *l. c. Wiestn. n. 67.* Accedit & alia ratio universalior, nimirum, quòd, cum unumquodque jus servandum sit in suo foro, dum inter utrûq; est contrarietas, & ut. umq; versatur circa causam profanam, in terris Romano Imperio subjectis tam in foro Ecclesiastico quàm civili testamenta fieri & judicari possunt secundum formam & solemnitates Juris Civilis; in terris temporali jurisdictioni Papæ subiectis secundum formam canonicam. *c. cum esses. Sc. Reiffenst. n. 135.* citatis gl. *in idem c. v. improbamus. Alex. l. 2. conf. 146. n. 6.* dicente comu-nem. Paris. Bald & aliis apud Fagn. *in cir. c. n. 46.* Nullatenus itaq; sustineri potest directè contrarium, quod tradit Host. *inc. cum esses. n. 4. Abb. ibid. n. 17.* Jo And. num. 2. Archidiacon. *in c. placuit. 2. g. 5.* Card. Sfrondr. *de lege fundat. in presump. p. 2. §. 1. n. 4.* & alii relati à Wiestn. *n. 64.* nimirum, etiam extra temporale territorium Papæ in omnibus Christiani orbis provinciis, omnibusque curiis etiam sæcularibus servari posse, quin & deberi formam *c. cum esses.* utpote per quod, ut volunt correctum Jus civile; ita ut valeant testamenta cæteris Juris civilis solemnitatibus destituta, modò facta adhibitis duobus vel tribus testibus unâ cum Parochosloci. Hujus verò oppositum, quòd nimirum *cir. cap. se non extendat ultra terras regimini temporali Papæ subiectas,* & in terris Imperii hodie quoque retinenda sit forma Juris civilis, factaque ibi contra illam testamenta, saltè à laicis ad causas profanas, sint habenda pro irritis, vel ex eo conficitur; quòd, eum testamentum spectans ad causam merè profanam actus sit merè temporalis, solemnitatesq; Juris civili ad eum præscriptæ nullam continent aut foveant peccatû, sed potius serviât ad impedienda peccata, dum vel hac ratione malitiis & fraudibus hominum, quibus ultimæ voluntates sunt obnoxie, occurrunt; subductû sit potestati Pontificis, dum is juxta communissimam, leges civiles præscribentes formam actibus merè profanis, & peccatum non foventes extra suum territorium corrigere vel etiam reprobare nequeat, ut tenet ipse Abb. *in cir. c. cum esses. num. 7.* aliàs contrarius. Arg. *can. 6. & 10. dist. 96. & c. novit. de judiciis, c. causam. qui sitii sint legiti.* Sicut pro suo territorio, in quo tanquam Princeps superiorem non recognoscens supremamque exercens potestatem legislativam etiam temporalem, iis abrogatis, alias substituere potest.

Quest. 600. An igitur solemnitates de Jure Civili communi servanda vigeant ubique in Imperio.

Resp. Negativè; singulæ namque ferè provincie, imò civitates habent certas & diversas formas & modos testandi, & conformiter iis faciendum testamentum; cum, quoties de solemnitate actû tanquam ejus forma agitur, toties ad jura & solemnitates cujusque loci attendendum. *L. 6. ff. de evict. de Lugo. de 7. & 7. Tom. 2. d. 24. n. 20.* Delbene *de immun. Eccles. p. 1. c. 11. s. 7. num. 5.* cum communi Carpz. *p. 3. c. 6. def. 12.* Lauterb. *in ff. qui testam. facer. poss. §. 59.* valetque testamentum factum secundum formam loci, in quo factum, in aliis quoque provinciis, etiam quòd ad bona alibi sita, licet ibi vigeat alia consuetudo testandi etiam juxta formam *cir. c. cum esses.* Lauterb. *l. c. Gail. L. 2. obs. R. P. Leur. Jur. Can. Lib. III.*

125. n. 2. citatis pluribus aliis, quin licet testator sit ex loco, ubi vigeat contraria consuetudo. Lugo. *l. c.* Atque ita validum est testamentum factum à peregrino extra locum originis vel domicilii, ubi major solemnitas requiritur, existente in loco ubi minor solemnitas de Jure civili requiritur, etiam quòd ad bona omnia sita in loco, ubi major requiritur. Delbene. *l. c. n. 5.* quæ tamen non procedunt quòd ad habilitatem personæ testatis; ita ut, si ea habilis habeatur in ordine ad testandum in uno loco, etiam habilis habeatur in alio, & valeat eo ipso validè testari pro omni loco. de Lugo. *l. c.*

Quest. 601. Quales Jure Civili solemnitates requirant testamentum solenne scriptum.

Resp. Requiritur ferè sequentes. Prima, ut actus testandi sit continuus & uniformis, hoc est, fiat uno eodemque tempore, uno contextu, nullo actu alio interveniente. *l. 21. ff. l. 28. c. qui testam. fac. poss.* Pirth. *h. t. n. 4.* Lauterb. *in ff. eod. §. 56.* Scru. *in ff. eod. th. 10. lit. g.* Muller. *ibid.* idque, ut idem, ne testator ad aliena delapsus, actu testandi interrupto, minus seriò & constantèr hanc rem agere videatur. Porro continuitas illa temporis tantum requiritur quòd ad testatoris significationem, subscriptiones & subsignationes, ita ut, interpositis inter hæc intervallis temporis, vitietur testamentum. *l. 21. c. de testam.* non verò per hoc, quòd testator per plures dies & horas sibi opportunis faciendo testamento incumbat. Muller. *l. c.* qui tamen addit, hodie dum non posse eum ordinationem incipere, & cras finire, sed totum negotiû debere expediri uno die juxta *cir. l. 21. & Ord. Imper.* Ad contextum verò illum unicû spectat, ut testator & testes simul maneant, donec supræmissa contestatio sit perfecta. *l. 20. §. 8. qui testam. fac. poss.* ita tamen, ut si testatori vel uni testium vi morbi vel necessitate naturæ quid accidat, unde ad breve temporis intervallum ab invicem discedere cogantur, non censetur facta interruptio; si autem absentia & se junctio eorum nimis diu duret, testis alius subrogandus, & actus corâ eo repetendus. *l. 28. c. de testam.* Lauterb. Muller. *l. c.* unde etiam non posse testatorè semel finitâ supræmissa contestatione, mutare quid in testamento, sed, si id facere voluerit, omnia denuo ex integro facienda juxta *l. 21. §. 1. ff. qui testam. fac. poss.* uti etiam non posse illum relinquere in testamento spatium, inscribendo post actû testandi consumationem legata, quamvis possit aliquid in eo obsecrè positum declarare juxta *eandem. l. 21.* asserit Muller. *l. c.* Spectat denique ad illum contextum, ne actus illius extraneus seu alienus, hoc est, qui ad testamenti perfectionem nihil faciens, animum testatoris distrahere, & ad alia avocare potest, misceatur. *§. 3. Inst. qui testam. fac. poss. l. 21. §. ult. ff. eod.* Secus est de actu vel contractu aliquo, qui aliquo modo ad testamentum pertinet; is enim in testamento & inter testandum fieri potest, talis, v. g. est constitutio pignoris. *l. 26. ff. de pignor. act.* non quidem tanquam contractus realis, sed effectivè sumptus, hoc est, jus ipsû in re in securitatè debiti constitutum, quod non tantum constituitur per conventionem, sed & per ultimam voluntatem tanquam legatum, æquè ac servitutes, ususfructus & c. ut Lauterb. *l. c.* Muller. *l. c. lit. T. & O.* item divisio bonorum inter liberos & c.

2. Secunda solemnitas est, ut sit in scriptum redactum, vel ab ipso testatore, vel ejus jussu ab alio. *l. hac consultiissima. c. h. t. Carpz. p. 3. c. 3. def. 2.* Muller. *l. c. lit. n.* ita ut necesse non sit hodie dè, uti erat olim, nomen hæredis scribi per testatorem aut testes adhibitos. *§. 4. Inst. de testam. l. 29. c. eod.* Muller. *l. c.* non tamen illud jussu illius scribere potest is, qui in eo hæ-

res instituitur vel legatarius, *L. 1. § seq. c. de us, qui sibi adscribit in testam.* de Lugo. de *7. § 7. Tom. 2. d. 24. n. 3.* quamvis citatas *ll.* quia poenales sunt, non obligare seu irritare testamentum ab iis scriptum ante Judicis sententiam, quin & si adversarius sciat, illam fuisse voluntatem testatoris, & eum, qui scripsit, sine culpa id fecisse, propter ignorantiam & bonam fidem, etiam post sententiam testamentum aut legatum non reddi invalidum, asserat citatus à de Lugo *Molin. d. 125. §. dubium est.* Quod si manu propria testamentum non scripsit ipse testator, debet coram testibus subscribere. *§. 3. Inst. §. l. 21. c. de testam.* vel si scribere nesciat aut non possit propter debilitatem, debet adhibere testem octavum, qui ejus nomine subscribat. *L. 21. §. 28. c. de testam.* Muller. *l. c. lit. p.* Lauterb. *§. 71.* Si verò totum testamentum propria manu scripsit, idque specialiter expresserit, necesse non erit, ut nomen suum propria manu, aut etiam manu octavi testis subscribat. *cit. l. 28 Muller. Lauterb. ll. cit. Manz. de testam. valid. l. 4. q. 1. n. 115.* cum manu propria tota scriptura exarata non minoris momenti sit, quam solius manus subscriptio. De cetero integris notisque literis sine abbreviationibus scriptum esse debet. *l. 6. §. ult. ff. de honor. possess. Auth. quod sine c. de testam. Novell. 107 c. 1. nisi hæc, uti & zipheræ arithmeticæ, in eo adhibita, sint usitata & intelligibiles.* Muller. *l. c. th. 10. lit. d.* Carpz. *p. 3. c. 3. def. 4.* Perinde autem est quacunque lingua conscribatur, sive in membranis pergamento, sive papyro aliave materia. *§. 1. Inst. de testam. ord.* Muller. *l. c.* et si aliàs instrumenta Notariorum, ut fidem faciant, juxta constitutionem Maximilianæ, I. conscribenda in pergamento, nisi aliter consuetudine, quæ & hodie in Camera attenditur, receptum. *Gail. l. 1. obs. 19. n. 3.* in locis etiam, ubi usus est chartæ signatæ & sigillatæ, nisi in hujusmodi charta scriptum est testamentum, non valet. Muller. *l. c. cum Barthold. disp. de charta signat. c. 3. th. 2.*

3. Tertia est adhibitio septem testium ad hoc rogatorum, corpore & animo presentium. *l. 21. c. h. t.* juxta quod hic numerus testium, ita est de substantia testamenti, & tam præcisè requisitus ad solennem ejus ordinationem, ut vel unius defectu seu absentia totum vitietur testamentum, ita etiam, ut licet hæres ab intestato confessus sit, testamentum confectum coram 5. vel 6. testibus, & eam fuisse voluntatem testatoris, illud de jure civilino non valeat; cum formæ defectus per confessionem hæredis suppleri nequeat. *Clarus §. testamentum. q. 56. n. 2.* Muller. *l. c. lit. 2.* cum comuni. Potest nihilominus vicem seu defectum septimi testis supplere Notarius. Muller. *l. c. Arg. l. 27. ff. qui testam. fac. poss.* & juxta Constitutionem Maximilianæ, I. de anno 1512. modò non minus quam reliqui testes consuetam testium formam subscribat & subsigillet testamentum, ut *Vasq. de success. l. 2. §. 13. n. 63.* quamvis aliàs præter septem testes necesse non sit adhibere Notarium. *§. 3. Inst. h. t.* sed solum consultum eum adhiberi ad conficiendum instrumentum publicum super negotio & solemnitatibus testamenti rite observatis, ne aliàs, si unus pluresve testes ante mortem testatoris moriantur, testamentum controvertetur, & litibus exponeretur, ad quam tamen interessentiam confectio testamenti & conficiendum de super instrumentum publicum necesse est specialiter eum requiri; cum persona publica non nisi rogata suum officium impertiat juxta communem. dum autem quis non per testes, sed per instrumentum à Notario confectum probare veller veritatem testamenti, non sufficere sex testes, sed præter Notarium adhibendos septem, ita ut is sit octavus, asserit Muller. *l. c.* remittens ad *Maul. de ult. volunt. l. 1. tit. 5. n. 33.* *Ruin. vol. 2. conf. § 1. n. 13.* *Alex. vol. 2. conf. 153. num. 16. §. c.*

4. Dixi autem primò; ad hoc specialiter rogatorum; prout requiritur *l. 21. §. 1. fin. c. de testam. & cit. Constitut. Maximilianæ. Clar. l. c. q. 58. n. 2.* *Pirh. h. t. n. 3.* & *12. Lauterb. §. 57.* Muller. *l. c. lit. n.* et si hic dicat, hujus requisiti causam adæquatam non dari. Unde non sufficit testes illos alia de causa convocatos, aut fortuito ibi præterentes esse. *Garc. tr. de ult. volunt. vol. ult. n. 440.* *Peregr. tr. de jur. Fisci. l. 2. tit. 6. n. 5.* *Clar. l. c. Farinac. de testib. tit. 6. q. 62. limit. 7. sumblimit. n. 134.* *Reiffenst. h. t. n. 21.* *Lauterb. Muller. ll. cit.* Sufficit tamen, si ex alia causa præterentes ante testimonium certiorum de conficiendo testamento, & rogentur ad agendos testes. *cit. 21. §. 2. & Constit. perindeque est, sive rogentur à testatore, sive à Notario vel alio quocunque, modò præterente & patiente testatore; cum is hoc ipso rogare censetur.* *Clar. cit. q. 58. n. 5.* testans de communiore & consuetudine. *Sichard ad cit. l. 21. c. de testam. n. 6.* *Reiffenst. h. t. n. 21.* Muller. *l. c.* qui tamen ait, in eo casu Notarium vel alium illum non posse computari in numero testium, utpote quorum est rogari non rogare, idem vult *Lauterb.* dicendo, hanc rogationem heri posse etiam ab hærede; à nullo tamen testium adhibendorum. Perinde quoque est, quocunque modo fiat rogatio; cum non requiratur certa ejus formula, neque necesse, ut multis precibus concensus illorum ad testificandum obtineatur, ut *Reiffenst.* quamvis eos invitatos cogi adesse & retineri non posse, quia in eo casu invalidum sit testamentum, asserat *Lauterb. §. 78.* Muller. *l. c. lit. 2.* citans *l. 20. §. fin. ff. qui testam. fac. poss.* & *Vasq. de success. l. 2. §. 20. n. 192.* Neque necesse, ut testatoris testimonium calcant, modo in genere sciant testamentum fieri, intelligantque, cui negotio adhibeantur. *Lauterb. Muller. ll. cit.* citantes eandem *l. 20. §. 9.* Ac denique, cum hæc rogatio sit solemnitas extrinseca & quid facti, in dubio, nisi facta, probanda est. *Arg. l. 13. ff. de publi. in rem act. Brunem, ad cit. l. 21. n. 18.* *Lauterb. l. c.* Muller. *l. c. lit. n.* qui etiam locus esse ait, si Notarius expressis nonnullis requisitis, in instrumento adscripserit. & cetera, nulla mentione facta rogationis.

5. Dixi secundo; corpore & animo presentium; hoc est, ita presentium, ut testatorem clare viderent & loquentem audiant, pro ut requiritur. *L. 9. §. 21. c. de testam. §. l. 8. c. qui testam. fac. possunt.* *Clar. l. c. q. 59.* citatis *Abb. in c. ex literis. post. n. 5. de consuetud. Corn. conf. 18. l. 2. lit. d.* *Paril. l. 2. conf. 33. n. 1.* & pluribus aliis, dicens communem. Muller. *l. c. lit. 1.* *Lauterb. §. 58.* idque requiritur in omnibus, licet privilegiatis testamentis. *Lauterb. l. c.* citatis *Carpz. p. 3. conf. 4. def. 31.* *Gratian. c. 2. discept. 312. n. 16.* & *seq.* Ratio autem, cur ita specialiter statutum circa testamentum, cum aliàs in contractibus sufficiat, testes de auditu proprio testari, modò habeant moras voces contrahentium, est maxima suspicio plurium fraudum, quæ quotidie circa testamentum committuntur. *Clarus. l. c.* Unde jam, si paries vel cortina impediret conspectum testatoris, etiam si testes notam sibi ejus vocem perciperent, non valet testamentum. *Richer ad l. 9. c. qui testam. fac. poss. n. 5.* Muller. *l. c.* *Clar. l. c.* cum *Alex. in l. si non speciali. c. de testam. n. c.* dicente communem contra *glol. in l. 2. §. idem Labeo. ff. de aqua plu. arcend. v. meminere.* quam communiter improbari dicit *Clarus.* Secus est, si testator ab omnibus testibus per rimam conspici potest. *Brunem. Sichard. ad cit. l. 9. Lauterb. cit. § 8.* Muller. *l. c.* uti & nihil obstat heri, signari & subscribi testamentum noctis tempore, modò ad sint tot luminaria, ut manifestò cerni & agnosci possit persona testatoris & testium. *L. 2. §. 6. ff. qui testam. fac. poss.* *Lauterb. Muller.*

Muller. *ll. cit.* Necessarium tamen est, omnes testes simul congregatos audire & videre testatorem, simulque permanere, donec supra contestatio peragatur. §. 3. *Inst. l. 20. §. 8. ff. eod. l. 12. §. 21. c. de testam.* Lauterb. Muller. *ll. cit.*

6. Quarta solennitas est subscriptio juxta *cit. §. 3. §. 1. 2. 1.* ita ut necesse sit omnes & singulos subscribere, nomen suum nomenque testatoris, sive cujus testamentum subscripserint (quod tamen posterius esse tantum de consilio & tutius, volunt plures) manu propria, & non sufficiat subscribere manu aliena. *L. 22. §. 4. l. 30. ff. qui testam. fac. poss. & ibidem Brunem. Manz. de testam. valid. tit. 4. §. 1. n. 124. Lauterb. §. 59. Muller. l. c. lit. o. nisi forte in loco, ubi sit testamentum, non sint tot literarum periti; tunc enim unus pro alio subscribere potest. *l. ult. c. de testam. Carpz. p. 3. c. 3. d. 1. memb. 6. Muller. l. c. quod ipsum tamen, quia per speciale privilegium concessum testamento rustico, ad hoc restrictum esse volunt Bardil. disp. de subscrip. c. 6. an. 21. Bachov. ad Trent. vol. 2. d. 10. th. 5. lit. d. Sed neque hac subscriptione per subfigillationem suppleri potest. Mascard. de probat. vol. 3. concl. 1312. Valq. de success. §. 1. 2. 12. Muller. l. c. Lauterb. l. c. cujus subscriptionis forma juri communi conformis est: *Ego N. testor. quod à N. testatore audiverim, in presente libello seu charta contineri suam voluntatem ultimam.***

7. Quinta præter subscriptionem requiritur subfigillatio seu subfigillatio conjunctim cum subscriptione; quia nec ea subscriptione suppletur. Manz. Brunem. Muller. *ll. cit.* & quidem omnium testium, ita ut licet omnes subscripserint, unus tamen non subfigillaverit, totum testamentum vitietur. *L. 22. §. 4. ff. §. 1. 2. c. de testam. Lauterb. l. c. §. 70. Muller. l. c. lit. §. Pith. h. t. n. 4.* Perinde autem est, sive subfigillatio fiat annulo proprio, sive alieno, etiam testatoris. *cit. 22. h. t. §. possunt autem Inst. eod. Lauterb. Muller. Pith. ll. cit.* item sive omnes uno sive pluribus utantur. §. 5. *Inst. eod.* item sive utantur annulo, sive quovis alio sigillo seu signo consueto, cui forma aliqua vel characteres pro usu signandi impressa. Arg. *cit. l. 22.* utpote quæ faciens mentionem annuli, solum excludere voluit alia instrumenta ad alios fines, quam ad obfigillandum destinata. Brunem. *ad cit. l. 22. Zoëlius ad ff. eod. n. 42. Ludvvel. de ult. vol. p. 2. c. 1. n. 217. Muller. l. c. lit. n. Lauterb. §. 70. Pith. l. c. Reiffent. h. t. n. 30.*

Quæst. 602. Quenam solennitates requirantur ad alteram testamenti speciem nempe ad testamentum nuncupativum.

1. **R**esp. Primò: non minùs ad hujus quam testamenti scripti valorem requiruntur septem testes æquè idonei iisdemque qualitatibus instructi, ut haber communis & certa; item ut specialiter rogati. Arg. *L. 21. §. 2. ff. qui testam. fac. poss.* ubi universaliter statuitur, quòd in testamentis testes debeant adesse rogati, nimirum, ut contestes adesse velint testatori, ultimam voluntatem suam declarato testimonium aliquando desuper perhiberi, ut cum communi Harprech. in §. *fin. Inst. de testam. n. 1. Pith. h. t. n. 5. Reiffent. n. 41. Lauterb. in ff. qui testam. fac. poss. §. 75. Muller. ad stru. ibid. th. 14. lit. s.* Requiritur itaque ut testator coram illis simul presentibus uno eodemque tempore voluntatem suam ultimam, tam circa hæredis institutionem, quam circa alia palam & sufficienter manifestet, juxta claram & expressam *L. 15. c. h. t.* & quamvis de hac ejus voluntate solo nutu constare nequeat, ut Zoëlius *ad ff. h. t. n.*

R. P. Leur. Jur. Can. Lib. III.

54. apud Muller. *l. c. lit. y.* certà tamen verborum forma non requiritur, quibus hæres instituat; & que nominatio valeat etiam seminecis & balbutientis testatoris lingua profusa, ut dicitur *cit. l. 15.* si que etiam necesse est, ut adjecto hæredis pronome & cognomine, dicat; *Titium hæredem meum esse volo:* sed sufficit, si futurum hæredem, lecto forte altantem digito demonstrando dicat: *hic hæres meus esto:* *L. 9. §. 8. ff. de hered. insti. Muller. l. c. lit. p.* item etsi oratio testatoris non sit completa, ut si dicat: *Titius hæres:* non addendo *esto;* vel: *Titius esto:* non addendo, sed subintelligendo: *hæres.* *L. 1. §. 5. §. 6. eod. Muller. l. c.* Quin & necesse non est, ut testator coram testibus totam suam dispositionem oretenus pronunciet; sed sufficit id facere per Notarium vel alium ad hoc rogatum, vel ex charta per se vel alium voluntatem suam prius tam, citra quod opus erat, conscriptam, modò postea annuat vel affirmet, hæc esse voluntatem suam, & ita se velle. Arg. *L. 8. c. qui testam. fac. Fachin. l. 10. controu. c. 12. & alii,* quos citat & sequitur, Reiffent. *h. t. n. 44.* quamvis addat, requiri tunc, ut antequam voluntatem suam in scriptum redactam testibus prælegat, eosdem moneat, vel per alium præmoneri faciat, se solummodo intendere econdere testamentum nuncupativum. *cit. l. 8.* ne aliàs decepti putent testamentum solenne scriptum fieri, & consequenter ob omittas in eo solennitates aliàs ad testamentum scriptum requisitas omittas posse impugnari.

2. Resp. Secundò: præter has solennitates hujus testamento cum scripto testamento communes non requiruntur aliæ illi speciales, v. g. in specie scriptura, utpote quæ, si adhibeatur, adhibetur solum facilioris probationis gratiã. Arg. *L. in re. ff. de fide instrumentorum, Zoëlius. l. c. n. 57. Pith. h. t. n. 6.* neque subscriptio & subfigillatio testium; & consequenter nec, ut testes sint literarum periti, nec, si in scheda aliqua conscriptum, ejus prælectio. Lauterb. §. 75. Brunem. *in l. 21. §. 2. c. de testam. Carpz. l. 6. resp. 13. n. 4.* & alii cum communi. Unde tamen hoc testamentum non desinit esse solenne; cum testamentum, in quo omnes solennitates adesse debent præter scripturam, & quæ scripturæ adherent, rectè adhuc dicatur solenne. Sichard. *ad l. 21. §. c. de testam. n. 1. Zoëlius. l. c. n. 54. Perez in eod. tit. de testam. n. 14. Muller. l. c. lit. s.* quamvis, ut idem, testamentum scriptum à nonnullis dicatur solenne per antonomasiam aliquam; quia majore solennitate perficitur.

Quæst. 603. An & qualiter ad interrogationem alterius fieri possit testamentum nuncupativum.

1. **R**esp. Primò: posse hoc testamentum fieri ad interrogationem alterius validè, tanquam communem & certam supponit Reiffent. *h. t. n. 59.* cum Fachin. *L. 5. controu. c. 69.* Arg. *L. Pamphilo. §. 1. ff. de legat. & L. 8. c. qui testam. fac. poss.* Ex ea etiam ratione, quòd hoc modò perfectè adimpleri possint omnia, quæ jura ad tale testamentum requirunt; dum immediatè absque omni periculo fraudis testes devenire possunt in notitiam hæredis instituti & reliquæ voluntatis testatoris absque eo, quòd requiratur testatorem ore proprio exprimere hæredem reliquamque voluntatem suam.

2. Resp. Secundò: ad valorem testamenti sic facti de jure communi non requiritur, ut ad singula puncta in eo contenta interrogetur & respondeat

Hhh 2

testa-